

INFORMACJA
O PORECZENIACH I GWARANCJACH UDZIELONYCH W 2011 ROKU
PRZEZ SKARB PAŃSTWA, NIEKTÓRE OSOBY PRAWNE
ORAZ BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

WARSZAWA
2012

Spis treści

1.	Streszczenie najważniejszych informacji.....	1
2.	Regulacje prawne dotyczące obowiązku sprawozdawczego	2
3.	Gwarancje i poręczenia udzielone przez Skarb Państwa	3
3.1	Udzielone gwarancje i poręczenia Skarbu Państwa	3
3.2	Wykorzystanie ustawowego limitu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa na rok 2011	6
3.3	Opłaty prowizyjne od udzielonych gwarancji i poręczeń wpłacane na rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa	6
3.4	Niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa	7
3.5	Wydatki i należności Skarbu Państwa.....	9
3.6	Działania windykacyjne Skarbu Państwa.....	10
4.	Poręczenia i gwarancje udzielone przez niektóre osoby prawne	11
5.	Poręczenia i gwarancje Banku Gospodarstwa Krajowego.....	12
5.1	Charakterystyka działalności poręczeniowo-gwarancyjnej BGK w 2011 r.	12
5.2	Poręczenia udzielone w 2011 roku w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości	13
5.3	Program Wsparcia Prywatyzacji	13
5.4	Program Wsparcia JST	13
5.5	Akcje i udziały przekazane nieodpłatnie Bankowi Gospodarstwa Krajowego..	14
5.6	Wsparcie kapitałowe funduszy poręczeniowych.....	14
6.	Informacja o liczbie i wartości akcji składających się na zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa.....	14
7.	Informacja o wykorzystaniu środków gromadzonych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa.....	16

1. Streszczenie najważniejszych informacji

A. W 2010 r. łączna kwota udzielonych gwarancji i poręczeń wyniosła 29.178.339.395 zł. W 2011 r. udzielono 14 gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa, na łączną kwotę 21.221.962.222 zł, w tym:

- cztery gwarancje spłaty kredytów zagranicznych na wsparcie niżej wymienionych przedsięwzięć:

a. „Modernizacja linii kolejowej E-65 na odcinku Warszawa – Gdynia”, dwie gwarancje na kwotę 120 mln euro i 240 mln euro wynikające z II i III części kredytu odpowiednio w kwotach 100 mln euro i 200 mln euro, zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w Europejskim Banku Inwestycyjnym w łącznej wysokości 400 mln euro,

b. „Projekt: Priorytet TEN A1 (Stryków – Pyrzowice) Transza A”, gwarancja na kwotę 315 mln euro wynikająca z kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 225 mln euro,

c. „Polska-Projekt Autostrady II”, gwarancja na kwotę 1.120.000.0000 euro wynikająca z kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 800 mln euro,

- siedem gwarancji wykonania zobowiązań łącznie do kwoty 13.030.105.000 zł, wynikających z wyemitowania przez Bank Gospodarstwa Krajowego obligacji o łącznej wartości nominalnej 7.783.000.000 zł, przeznaczonych na sfinansowanie inwestycji drogowych realizowanych z wykorzystaniem Krajowego Funduszu Drogowego,

- trzy poręczenia wypłaty odszkodowania z tytułu zniszczenia, uszkodzenia lub kradzieży nieubezpieczonych eksponatów wystawowych, łącznie do kwoty 491.171.222 zł.

B. Potencjalne, niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wynosiły na dzień 31.12.2011 r.:

- z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych	34.615.948.824 zł,
- z tytułu gwarancji zagranicznych	59.687.770.068 zł,
łącznie z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa:	94.303.718.892 zł,

co oznacza wzrost w stosunku do 2010 r. o 28,8%, ponieważ kwota potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wg stanu na dzień 31.12.2010 r. wynosiła 73.200.697.517 zł.

C. W 2011 r. Skarb Państwa poniósł wydatki na spłatę gwarantowanych i poręczonych zobowiązań w kwocie 6.628.567 zł, co stanowiło 0,8% planu budżetowego po zmianach i oznacza wzrost wydatków z tego tytułu w stosunku do 2010 r. o 4,0%. Wydatki te dotyczyły przedsiębiorstw sektora hurtowych rynków rolno-spożywczych, producentów żywności bezglutenowej oraz uiszczenia kosztów związanych z prowadzonymi postępowaniami sądowymi dotyczącymi udzielonych poręczeń Skarbu Państwa.

D. Wg stanu na dzień 31.12.2011 r. relacja potencjalnych zobowiązań z tytułu gwarancji i poręczeń udzielonych przez Skarb Państwa do PKB za 2011 r.¹ wyniosła 6,2%, tj. wzrosła w stosunku do wysokości tej relacji wg stanu na dzień 31.12.2010 r., która wynosiła 5,2%.

---

¹ Do wyliczenia relacji przyjęto PKB w wysokości 1.524,7 mld zł, tj. zgodnie z Obwieszczeniem Prezesa GUS z dnia 14 maja 2012 r. w sprawie pierwszego szacunku wartości produktu krajowego brutto w 2011 r.

E. W roku 2011 zaobserwowano spadek średniego ryzyka portfela udzielonych poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa w stosunku do roku 2010: z 8,1% do 5,6%.

F. Należności z tytułu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń, wg stanu na dzień 31.12.2011 r., wyniosły 673.887.038 zł, co oznacza, że w stosunku do roku 2010 pozycja ta odnotowała spadek o 14,8%, gdyż wg stanu na dzień 31.12.2010 r. należności te wynosiły 791.430.413 zł.

G. W wyniku działań windykacyjnych prowadzonych w celu odzyskania kwot zapłaconych przez Skarb Państwa z tytułu udzielonych, a następnie wykonanych umów poręczenia i gwarancji, w 2011 roku uzyskano dochody w wysokości 37.922.748 zł, co stanowi spadek o 34,4%, wobec 57.806.454 zł uzyskanych z tego tytułu w 2010 roku.

2. Regulacje prawne dotyczące obowiązku sprawozdawczego

Udzielanie poręczeń i gwarancji to podejmowanie ryzyka finansowego, z reguły na rachunek przyszłych okresów. Art. 216 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że nie wolno zaciągać pożyczek lub udzielać gwarancji i poręczeń finansowych, w następstwie których państwowy dług publiczny przekroczy 3/5 wartości rocznego produktu krajowego brutto.

W związku z powyższym kontrola narastania zobowiązań z tytułu udzielanych poręczeń i gwarancji ma szczególne znaczenie z punktu widzenia bezpieczeństwa finansów publicznych.

Ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2003 r., Nr 174, poz. 1689, z późn. zm.), w art. 46, nałożyła na Radę Ministrów obowiązek przedstawiania corocznie Sejmowi, w terminie właściwym do przedstawienia sprawozdania z wykonania budżetu państwa, informacji o:

- poręczeniach i gwarancjach udzielonych przez Skarb Państwa,
- poręczeniach i gwarancjach udzielonych przez niektóre osoby prawne,
- poręczeniach i gwarancjach udzielonych przez Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach programów rządowych,
- liczbie i wartości akcji (udziałów) składających się na zasób majątkowy przeznaczony na zaspokojenie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,
- wykorzystaniu środków gromadzonych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa w Banku Gospodarstwa Krajowego.

Obok obowiązków sprawozdawczych wynikających z ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, których wykonanie następuje w formie przedłożenia Sejmowi niniejszej Informacji, istnieją również obowiązki wprowadzone przez art. 36 ust. 2 oraz art. 38 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.). Obowiązki te polegają m.in. na:

- podawaniu do publicznej wiadomości wykazu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń, wskazując osoby prawne i fizyczne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, których te poręczenia i gwarancje dotyczą,
- ogłaszaniu kwoty i relacji do produktu krajowego brutto niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,
- ogłaszaniu kwoty niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostki sektora finansów publicznych.

Należy mieć na uwadze fakt, że zakres wyżej wspomnianej sprawozdawczości jest różny od tego, jaki wynika z niniejszej Informacji. Do sektora finansów publicznych nie są bowiem zaliczane osoby prawne będące spółkami prawa handlowego oraz Bank Gospodarstwa Krajowego. Obowiązki wynikające z ustawy o finansach publicznych są wykonywane w formie stosownych obwieszczeń.

Zaprezentowane w poniższym opracowaniu dane liczbowe wskazują, że omawiana problematyka powinna podlegać stałej kontroli z uwagi na wysoki poziom potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji. Poręczenia i gwarancje państwowych osób prawnych stanowią, w większości przypadków, margines ich działalności.

3. Gwarancje i poręczenia udzielone przez Skarb Państwa

3.1 Udzielone gwarancje i poręczenia Skarbu Państwa

W 2011 r. udzielono 11 gwarancji i 3 poręczeń Skarbu Państwa na łączną kwotę 21.221.962.222 zł.

Wykaz gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa udzielonych w 2011 r. przedstawia poniższa tabela:

Gwarancje Skarbu Państwa					
Kredytobiorca/ Wnioskodawca	Kredytodawca/ Instytucja użyczająca	Kwota objęta gwarancją w zł*	Uchwała Rady Ministrów	Data podpisania umowy gwarancji	Organ udzielający gwarancji
Gwarancje spłaty kredytów zagranicznych					
Bank Gospodarstwa Krajowego	Europejski Bank Inwestycyjny	1.238.706.000	uchwała RM nr 52/2011 z dnia 27.04.2011 r.	7/14.06.2011 r.	Rada Ministrów
Bank Gospodarstwa Krajowego	Europejski Bank Inwestycyjny	4.832.800.000	uchwała RM nr 176/2011 z dnia 20.09.2011 r.	10/13.10.2011 r.	Rada Ministrów
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	Europejski Bank Inwestycyjny	543.060.000	uchwała RM nr 210/2011 z dnia 25.11.2011 r.	12/13.12.2011 r.	Rada Ministrów
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	Europejski Bank Inwestycyjny	1.086.120.000	uchwała RM nr 209/2011 z dnia 25.11.2011 r.	12/13.12.2011 r.	Rada Ministrów
Razem gwarancje spłaty kredytów zagranicznych		7.700.686.000 zł			
Gwarancje spłaty zobowiązań wynikających z obligacji					
Bank Gospodarstwa Krajowego	-	799.500.000	uchwała RM nr 53/2011 z dnia 27.04.2011 r.	26.05.2011 r.	Rada Ministrów
Bank Gospodarstwa Krajowego	-	3.745.500.000	uchwała RM nr 53/2011 z dnia 27.04.2011 r.	26.05.2011 r.	Rada Ministrów

Bank Gospodarstwa Krajowego	-	3.040.000.000	uchwała RM nr 53/2011 z dnia 27.04.2011 r.	22.06.2011 r.	Rada Ministrów
Bank Gospodarstwa Krajowego	-	1.124.220.000	uchwała RM nr 53/2011 z dnia 27.04.2011 r.	28.07.2011 r.	Rada Ministrów
Bank Gospodarstwa Krajowego	-	1.795.500.000	uchwała RM nr 53/2011 z dnia 27.04.2011 r.	28.07.2011 r.	Rada Ministrów
Bank Gospodarstwa Krajowego	-	1.052.870.000	uchwała RM nr 53/2011 z dnia 27.04.2011 r.	24.08.2011 r.	Rada Ministrów
Bank Gospodarstwa Krajowego	-	1.472.515.000	uchwała RM nr 53/2011 z dnia 27.04.2011 r.	24.11.2011 r.	Rada Ministrów
Razem gwarancje spłaty zobowiązań wynikających z obligacji		13.030.105.000 zł			
Poręczenia wypłaty odszkodowania z tytułu zniszczenia, uszkodzenia lub kradzieży nieubezpieczonych eksponatów wystawowych					
Muzeum Narodowe W Krakowie	Patrimonio Nacional de Espada w Madrycie	322.000.596	uchwała RM nr 89/2011 z dnia 08.06.2011 r.	10.06.2011 r.	Rada Ministrów
Muzeum Narodowe w Gdańsku	Muzeum Narodowe Brukenthala w Sibiu w Rumunii	12.373.554	uchwała RM nr 138/2011 z dnia 03.08.2011 r.	22.08.2011 r.	Rada Ministrów
Muzeum Narodowe w Gdańsku	Muzeum Narodowe Brukenthala w Sibiu w Rumunii	156.797.071	uchwała RM nr 139/2011 z dnia 03.08.2011 r.	22.08.2011 r.	Rada Ministrów
Razem poręczenia wypłaty odszkodowania		491.171.222 zł			
Ogółem udzielone gwarancje i poręczenia		21.221.962.222 zł			

*Kwoty gwarancji/poręczeń udzielonych w walutach obcych zostały przeliczone wg średnich kursów walut obcych ogłoszonych przez NBP obowiązujących w dniu podpisania umowy gwarancji/poręczenia.

a) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 52/2011 z dnia 27 kwietnia 2011 r. dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego, przeznaczonego na częściowe finansowanie projektu inwestycyjnego pod nazwą „Projekt: Priorytet TEN A1 (Stryków – Pyrzowice) Transza A” i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego

do 100% kwoty kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego w wysokości 225.000.000 euro wraz z 100% odsetek od tego kredytu i 100% innych kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 315.000.000 euro.

b) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 176/2011 z dnia 20 września 2011 r. dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego, przeznaczonego na częściowe finansowanie projektu inwestycyjnego pod nazwą „Polska-Projekt Autostrady II” i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do 100% kwoty kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego w wysokości 800.000.000 euro wraz z 100% odsetek od tego kredytu i 100% innych kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 1.120.000.000 euro.

c) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 210/2011 z dnia 25 listopada 2011 r. dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty drugiej części kredytu w wysokości 100.000.000 euro, zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w łącznej wysokości 400.000.000 euro na częściowe sfinansowanie modernizacji linii kolejowej E-65 na odcinku Warszawa - Gdynia i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do 100% kwoty drugiej części ww. kredytu wraz z 100% odsetek od tej części kredytu i 100% innych kosztów bezpośrednio związanych z tą częścią kredytu, łącznie do kwoty 120.000.000 euro.

d) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 209/2011 z dnia 25 listopada 2011 r. dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty trzeciej części kredytu w wysokości 200.000.000 euro, zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w łącznej wysokości 400.000.000 euro na częściowe sfinansowanie modernizacji linii kolejowej E-65 na odcinku Warszawa - Gdynia i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do 100% kwoty trzeciej części ww. kredytu wraz z 100% odsetek od tej części kredytu i 100% innych kosztów bezpośrednio związanych z tą częścią kredytu, łącznie do kwoty 240.000.000 euro.

e) Siedem gwarancji udzielonych na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 53/2011 z dnia 27 kwietnia 2011 r. dotyczy wykonania przez Skarb Państwa zobowiązań wynikających z wyemitowania przez Bank Gospodarstwa Krajowego obligacji przeznaczonych na sfinansowanie inwestycji drogowych realizowanych z wykorzystaniem środków Krajowego Funduszu Drogowego i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wykonania zobowiązań wobec obligatariuszy do 100% kwoty wykupu obligacji stanowiącej ich łączną wartość nominalną, tj. 7.783.000.000 zł oraz 100% odsetek, łącznie do kwoty 13.030.105.000 zł. Gwarancje te zostały udzielone w związku z art. 39 d ust. 2 ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2571, z późn. zm.).

f) Poręczenie udzielone na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 89/2011 z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie udzielenia poręczenia wypłaty odszkodowania z tytułu zniszczenia, uszkodzenia lub kradzieży nieubezpieczonych eksponatów składających się na wystawę „Skarby hiszpańskiej Korony” stanowiło zobowiązanie Skarbu Państwa na rzecz podmiotu użyczającego swoich eksponatów, tj. Patrimonio Nacional de Espana w Madrycie do kwoty 81.416.080,00 euro. Wystawa zorganizowana przez Muzeum Narodowe w Krakowie. Poręczenie obowiązywało do dnia 15 listopada 2011 r.

g) Poręczenie udzielone na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 138/2011 z dnia 3 sierpnia 2011 r. w sprawie udzielenia poręczenia wypłaty odszkodowania z tytułu

zniszczenia, uszkodzenia lub kradzieży nieubezpieczonych eksponatów składających się na wystawę „Skarby Siedmiogrodu. Złotnictwo z kolekcji Muzeum Narodowego Brukenthala w Sibiu, Rumunia” stanowiło zobowiązanie Skarbu Państwa na rzecz podmiotu użyczającego swoich eksponatów, tj. Muzeum Narodowe Brukenthala w Sibiu w Rumunii do kwoty 12.600.360,97 RON. Wystawa zorganizowana przez Muzeum Narodowe w Gdańsku. Poręczenie obowiązywało do dnia 30 stycznia 2012 r.

h) Poręczenie udzielone na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 139/2011 z dnia 3 sierpnia 2011 r. w sprawie udzielenia poręczenia wypłaty odszkodowania z tytułu zniszczenia, uszkodzenia lub kradzieży nieubezpieczonych eksponatów składających się na wystawę „Tycjan, Veronese, da Messyna. Mistrzowie malarstwa z kolekcji Muzeum Narodowego Brukenthala w Sibiu, Rumunia” stanowiło zobowiązanie Skarbu Państwa na rzecz podmiotu użyczającego swoich eksponatów, tj. Muzeum Narodowe Brukenthala w Sibiu w Rumunii do kwoty 159.671.152,16 RON. Wystawa zorganizowana przez Muzeum Narodowe w Gdańsku. Poręczenie obowiązywało do dnia 30 stycznia 2012 r.

3.2 Wykorzystanie ustawowego limitu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa na rok 2011

Na podstawie art. 31 ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, łączna kwota, do wysokości której mogą być udzielane przez Skarb Państwa poręczenia i gwarancje, określana jest corocznie w ustawie budżetowej.

W ustawie budżetowej na rok 2011 limit gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa został ustalony na kwotę 60.000.000.000 zł.

Na podstawie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne oraz innych ustaw szczególnych, w 2011 r. udzielono gwarancji Skarbu Państwa na łączną kwotę 21.221.962.222 zł, co stanowi 35,37% kwoty limitu zaplanowanej na 2011 r.

W porównaniu z rokiem 2010, wykorzystanie limitu gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa ustalonego na 55.000.000.000 zł, jest niższe. Wykorzystanie limitu w 2010 r. wyniosło 29.178.339.395 zł, co stanowiło 38,33% kwoty limitu zaplanowanej na 2010 r.

3.3 Opłaty prowizyjne od udzielonych gwarancji i poręczeń wpłacane na rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa

Od maja 2003 roku obowiązuje zmieniony przepis art. 2c ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, zgodnie z którym skuteczność poręczenia lub gwarancji jest uzależniona od wniesienia opłaty prowizyjnej od poręczenia lub gwarancji, chyba że na podstawie innego przepisu poręczenie/gwarancja jest zwolniona z tej opłaty. Od momentu wejścia w życie zmienionego przepisu ustawy wpływy z tytułu wnoszonych opłat prowizyjnych przestały stanowić dochody budżetu państwa. Opłaty te, zgodnie z art. 30 ust. 2 pkt 3 powyższej ustawy, wnoszone są na rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa, otwarty w Banku Gospodarstwa Krajowego.

W 2011 roku, z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa wniesione zostały opłaty prowizyjne w łącznej kwocie 27.572.129,26 zł, w tym w związku z:

1) gwarancją Skarbu Państwa do kwoty 950.000.000 zł, udzieloną w 2009 r. za zobowiązania Polskich Kolei Państwowych S.A. wynikające z emisji obligacji przeznaczonych na częściowe refinansowanie zobowiązań wynikających z obligacji wyemitowanych w ramach I edycji w 2002 r. - opłata prowizyjna w kwocie 18.112.129,26 zł, stanowiąca 2,2% od kwoty zobowiązania gwaranta według stanu

na 31 grudnia roku poprzedniego, tj. od kwoty 823.278.602,74 zł, wniesiona została w dniu 30 marca 2011 r.,

2) gwarancją Skarbu Państwa do kwoty 430.000.000 zł za zobowiązania Polskich Kolei Państwowych S.A. wynikające z emisji obligacji przeznaczonych na częściowe refinansowanie zobowiązań wynikających z kredytu zaciągniętego w WestLB AG Oddział w Londynie w 2003 r. - opłata prowizyjna w kwocie 9.460.000 zł, stanowiąca 2,2% od kwoty zobowiązania gwaranta według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, tj. od kwoty 430.000.000 zł, wniesiona została w dniu 30 marca 2011 r.

Wysokość wniesionych opłat prowizyjnych ustalona została zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 maja 2009 r. w sprawie udzielania przez Skarb Państwa poręczenia i gwarancji oraz opłaty prowizyjnej od poręczenia i gwarancji (Dz. U. Nr 77, poz. 650).

Spośród gwarancji i poręczeń udzielonych w 2011 r. na podstawie art. 2c ust. 4 ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, zwolnienie z obowiązku wniesienia opłaty prowizyjnej dotyczyło dziewięciu gwarancji za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego wynikające z zaciągniętych kredytów i emisji obligacji na zasilenie Krajowego Funduszu Drogowego i trzech poręczeń wypłaty odszkodowania z tytułu zniszczenia, uszkodzenia lub kradzieży nieubezpieczonych eksponatów wystawowych.

Zwolnienie z opłaty prowizyjnej gwarancji za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego następuje również na podstawie art. 39d ust. 3 ustawy o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym.

Ponadto, na podstawie art. 38 ust. 11 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 94, z późn. zm.) z obowiązku wniesienia opłaty prowizyjnej zwolnione zostały również gwarancje spłaty II i III części kredytu zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w Europejskim Banku Inwestycyjnym udzielone na podstawie art. 38 ust. 10 tej ustawy. Zgodnie z ustawą o transporcie kolejowym, zarządca infrastruktury, w tym przypadku PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., może zaciągnąć kredyty, pożyczki lub może emitować obligacje w kraju i za granicą, z przeznaczeniem na finansowanie prac przygotowawczych oraz zadań inwestycyjnych realizowanych w ramach programu wieloletniego (art. 38 ust. 9 ustawy o transporcie kolejowym). Za zobowiązania PKP PLK S.A. wynikające z tych kredytów i obligacji mogą być udzielane przez Skarb Państwa gwarancje i poręczenia, zgodnie z przepisami ustawy o poręczeniach i gwarancjach (art. 38 ust. 10 ustawy o transporcie kolejowym), przy czym te poręczenia i gwarancje są wyłączone spod reżimu art. 2a ust. 2 ustawy o poręczeniach i gwarancjach oraz są zwolnione z opłaty prowizyjnej (art. 38 ust. 11 ustawy o transporcie kolejowym).

3.4 Niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa

Potencjalne, niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wynosiły na dzień 31.12.2011 r.:

- z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych	34.615.948.824 zł,
- z tytułu gwarancji zagranicznych	59.687.770.068 zł,
łącznie z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa:	94.303.718.892 zł,
co oznacza wzrost w stosunku do 2010 r. o 28,8 %.	

Potencjalne, niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wg stanu na dzień 31.12.2011 r., z wyszczególnieniem największych kwotowo pozycji, prezentuje następujące zestawienie:

Kredytobiorca	Kwota potencjalnych zobowiązań Skarbu Państwa w zł*
Poręczenia i gwarancje krajowe	
Bank Gospodarstwa Krajowego – wsparcie KFD	30.997.353.750
Spółdzielnie mieszkaniowe (PKO BP S.A.)	1.653.794.966
Polskie Koleje Państwowe S.A.	1.226.383.562
PGE Elektrownia Opole S.A.	423.009.608
Pozostałe poręczenia i gwarancje krajowe	315.406.938
Ogółem poręczenia i gwarancje krajowe	34.615.948.824
Gwarancje zagraniczne	
Bank Gospodarstwa Krajowego- w tym wsparcie dla KFD	31.273.070.753 28.516.485.140
Gdańsk Transport Company-gwarancja wypłat z KFD	9.063.273.600
Autostrada Wielkopolska S.A. II-gwarancja wypłat z KFD	8.190.072.240
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	3.994.181.542
Autostrada Wielkopolska S.A.	3.518.478.969
Polskie Koleje Państwowe S.A.	2.176.623.043
PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Turów	335.857.673
PKP Intercity S.A.	243.176.728
Bank Ochrony Środowiska S.A.	229.103.002
Bank DnB NORD Polska S.A.	180.835.765
Pozostałe gwarancje zagraniczne	483.096.753
Ogółem gwarancje zagraniczne	59.687.770.068
Ogółem potencjalne zobowiązania	94.303.718.892

*Kwoty zobowiązań wyrażonych w walutach obcych zostały przeliczone wg Tabeli Kursów Średnich NBP Nr 252/A/NBP/2011 z dnia 30.12.2011 r.

W procesie oceny ryzyka dokonuje się kwalifikacji potencjalnych zobowiązań Skarbu Państwa do pięciu kategorii:

- a) zobowiązania o niskim ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka [0-30%]);
- b) zobowiązania o średnim ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka (30-50%]);
- c) zobowiązania o podwyższonym ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka (50-80%]);
- d) zobowiązania o wysokim ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka (80-100%));
- e) zobowiązania spłacane przez Skarb Państwa (wsp. ryzyka =100%).

Struktura potencjalnych zobowiązań Skarbu Państwa według podziału ryzyka prezentuje się następująco:

Kategoria ryzyka	Przedział ryzyka	Kwota potencjalnych zobowiązań w zł		Udział w sumie potencjalnych zobowiązań	
		31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011
I-niskie	[0-30%]	65.920.359.520	83.134.938.552	90,1%	88,2%
II-średnie	(30-50%]	2.374.850.316	7.755.837.238	3,2%	8,2%

III-podwyższone	(50-80%]	-	3.403.006.605	-	3,6%
IV-wysokie	(80-100%)	4.904.744.251	9.662.499	6,7%	0,0%
V-wypłaty	100%	743.430	273.998	0,0%	0,0%
Razem	-	73.200.697.517	94.303.718.892	100,0%	100,0%

Według stanu na dzień 31.12.2011 r. relacja potencjalnych zobowiązań z tytułu gwarancji i poręczeń udzielonych przez Skarb Państwa do PKB za 2011 r.² wyniosła 6,2%. Oznacza to jej wzrost w stosunku do stanu na dzień 31.12.2010 r., kiedy to wyniosła 5,2%.

Wg stanu na dzień		Kwota potencjalnych zobowiązań w zł		Współczynnik ryzyka dla całego portfela	
		31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011
Razem		73.200.697.517	94.303.718.892	8,1%	5,6%
W tym:	poręczenia i gwarancje krajowe	25.129.039.673	34.615.948.824	9,4%	2,4%
	gwarancje zagraniczne	48.071.657.844	59.687.770.068	7,5%	7,4%

W 2011 r., pomimo wzrostu kwoty potencjalnych zobowiązań spadł długoterminowy współczynnik ryzyka dla całego portfela. Było to skutkiem udzielenia nowych gwarancji o niskim ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych. Wg stanu na koniec 2011 r. portfel gwarancji zagranicznych charakteryzuje się większym ryzykiem w stosunku do portfela poręczeń i gwarancji krajowych.

3.5 Wydatki i należności Skarbu Państwa

3.5.1 W 2011 r. Minister Finansów spłacił ze środków budżetu państwa:

- kwotę 6.625.887 zł z tytułu gwarancji zagranicznych,
  - kwotę 2.680 zł z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych,
- łącznie 6.628.567 zł, co oznacza wzrost wydatków z tego tytułu w stosunku do 2010 r. o 4,0%.

Wykaz płatności dokonanych w 2011 roku ze środków budżetowych z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń przedstawia poniższa tabela:

Gwarancje zagraniczne		
Dłużnik		Kwota wypłat w zł
Pomorskie Hurtowe Centrum Rolno-Spożywcze S.A.		6.078.933
Producenci żywności bezglutenowej		546.954
Razem		6.625.887
Poręczenia i gwarancje krajowe		
Dłużnik		Kwota wypłat w zł
Koszty w związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi dotyczącymi udzielonych poręczeń Skarbu Państwa		2.680
Razem		2.680

3.5.2 Należności z tytułu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń wynoszą, wg stanu na dzień 31.12.2011 r., 673.887.038 zł, co oznacza, że w stosunku do

^[2] Do wyliczenia relacji przyjęto PKB w wysokości 1.524,7 mld zł, tj. zgodnie z Obwieszczeniem Prezesa GUS z dnia 14 maja 2012 r. w sprawie pierwszego szacunku wartości produktu krajowego brutto w 2011 r.

roku 2010 pozycja ta odnotowała spadek o 14,8%. Odnotowany spadek należności jest wynikiem:

- zmniejszenia należności w wyniku prowadzonych działań windykacyjnych wobec dłużników Skarbu Państwa,
- zmniejszenia należności w wyniku dokonanych umorzeń i konwersji wierzytelności na akcje,
- zwiększenia należności w wyniku dokonanych płatności ze środków budżetowych z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń,
- zwiększenia należności w wyniku zaewidencjonowania odsetek ustawowych od wierzytelności Skarbu Państwa.

Należności regresowe Skarbu Państwa, powstałe w wyniku spłaty poręczonych lub gwarantowanych zobowiązań, wg stanu na dzień 31.12.2011 r., wynoszą:

- 610.117.204 zł z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych,
- 63.769.834 zł z tytułu gwarancji zagranicznych.

Kwota należności Skarbu Państwa stanowi 0,7% łącznych, potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

Dane liczbowe informujące o stanie należności Skarbu Państwa powstałych w wyniku spłaty ze środków budżetu państwa poręczonych lub gwarantowanych kredytów, wg stanu na dzień 31.12.2011 r., z wyszczególnieniem największych kwotowo pozycji, przedstawia poniższa tabela:

Dłużnik	Kwota należności Skarbu Państwa w zł
Huta Baildon S.A. w upadłości	263.868.463
Grudziądzkie Zakłady Przemysłu Gumowego „Stomil” S.A. w upadłości	89.904.820
Laboratorium Frakcjonowania Osocza Sp. z o.o. w upadłości	54.711.145
Pomorskie Hurtowe Centrum Rolno-Spożywcze S.A.	46.661.527
Stocznia Gdańska S.A. w upadłości	46.150.000
Huta Ostrowiec S.A. w upadłości	41.993.457
Pozostali dłużnicy	130.597.626
Razem	673.887.038

W powyższej kwocie należności Skarbu Państwa uwzględniono odsetki ustawowe naliczone na dzień 31.12.2011 r., w łącznej kwocie 309.905.558 zł.

3.6 Działania windykacyjne Skarbu Państwa

Podobnie jak w latach poprzednich, Minister Finansów podejmował działania windykacyjne mające na celu odzyskanie kwot wydatkowanych z budżetu państwa z tytułu zawartych, a następnie wykonanych umów poręczenia lub gwarancji. Działania te polegają w szczególności na: prowadzeniu korespondencji z dłużnikami w zakresie spłaty zadłużenia, zawieraniu umów o charakterze cywilnoprawnym (rozłożenie spłaty wierzytelności na raty, konwersja wierzytelności na akcje w spółce dłużnika, sprzedaż wierzytelności), wszczynaniu egzekucji sądowych i administracyjnych, uczestniczeniu w postępowaniach upadłościowych i likwidacyjnych. Ponadto, Ministerstwo Finansów monitoruje działania windykacyjne podejmowane przez bank PKO BP S.A. w zakresie poręczonych kredytów udzielonych spółdzielniom mieszkaniowym.

W rezultacie działań windykacyjnych, podjętych w 2011 roku oraz w latach poprzednich, których skutkiem był zwrot do budżetu kwot wierzytelności Skarbu Państwa,

w roku 2011 uzyskano dochody w wysokości 37.922.748 zł (w porównaniu z dochodami w wysokości 57.806.454 zł uzyskanymi w 2010 r.).

Ponadto, w ramach prowadzonych w 2011 r. działań windykacyjnych dokonana została konwersja wierzytelności Skarbu Państwa wobec PKP S.A. na akcje PKP PLK S.A. Skarb Państwa, reprezentowany przez Ministra Finansów, posiadał wobec PKP S.A. wierzytelności w łącznej wysokości 119.368.188,34 zł (według stanu na dzień dokonania konwersji) powstałe w związku z wypłatami dokonanymi w 2002 r. z tytułu czterech gwarancji udzielonych za zobowiązania PKP S.A. Ustawa z dnia 29 października 2010 r. *o zmianie ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” oraz niektórych innych ustaw* wprowadziła art. 33 ba, zgodnie z którym ww. wierzytelności podlegają zamianie na akcje PLK S.A., przez nabycie przez Skarb Państwa reprezentowany przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych w kapitale zakładowym PLK S.A. akcji o wartości nominalnej odpowiadającej wysokości tych wierzytelności. W wykonaniu dyspozycji ustawowej w dniu 31 maja 2011 r. zawarta została Umowa konwersji wierzytelności na akcje, zgodnie z którą PKP S.A. przeniosła na Skarb Państwa prawo własności 119.368 akcji PKP PLK S.A. o wartości 1.000 zł każda, czyli o łącznej wartości 119.368.000 zł. Kwota stanowiąca różnicę pomiędzy wartością wierzytelności a ww. wartością przekazanych akcji PKP PLK S.A. w wysokości 188,34 zł została przekazana przez PKP S.A. na rachunek budżetowy. Zgodnie z art. 33ba ust. 4 ustawy *o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”* prawa z nabytych przez Skarb Państwa akcji PLK S.A. wykonuje minister właściwy do spraw transportu.

4. Poręczenia i gwarancje udzielone przez niektóre osoby prawne

Ustawa o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne określa obowiązek sprawozdawczy niektórych osób prawnych wobec Ministra Finansów w zakresie prowadzonej przez te podmioty działalności poręczeniowo-gwarancyjnej. Zgodnie z w/w ustawą niektóre osoby prawne są to podmioty niebędące bankami oraz zakładami ubezpieczeń, uprawnione na podstawie odrębnych przepisów do udzielania poręczeń lub gwarancji, w ramach powierzonych im zadań publicznych lub w zakresie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej. Są to w szczególności:

- a) państwowe osoby prawne utworzone w drodze ustawy;
- b) spółki handlowe, w których akcje (udziały) stanowiące własność Skarbu Państwa przekraczają połowę kapitału zakładowego;
- c) spółdzielnie, w których wartość udziałów stanowiących własność Skarbu Państwa przekracza połowę funduszu udziałowego;
- d) osoby prawne, w których akcje (udziały) stanowiące własność Skarbu Państwa lub osób prawnych, o których mowa w lit. a-c, przekraczają połowę kapitału zakładowego lub funduszu udziałowego;
- e) fundacje, w których fundatorami są osoby prawne, o których mowa w lit. a-c.

Zgodnie z ustawą o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, osoby prawne mogą udzielać poręczeń i gwarancji do wysokości nie wyższej niż 60% wartości kapitałów (funduszy) własnych, określonych według stanu na koniec roku obrotowego poprzedzającego udzielenie poręczenia lub gwarancji, z zastrzeżeniem że kwota poręczenia lub gwarancji udzielanych za zobowiązania określonego podmiotu nie może przekroczyć 20% wartości tych kapitałów

(funduszy). Przekroczenie tych limitów wymaga uprzedniej zgody ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Powyższe regulacje umożliwiają prowadzenie nadzoru państwowego sektora gospodarczego oraz agencji rządowych, których działalność poręczeniowo-gwarancyjna pomimo, iż stanowi ryzyko podejmowane na własny rachunek, co nie obciąża bezpośrednio budżetu państwa, stanowi zobowiązanie podejmowane w ciężar publicznych środków jakimi są kapitały własne tych jednostek.

Z informacji przekazywanych Ministrowi Finansów przez niektóre osoby prawne objęte ustawą wynika, iż w 2011 roku udzieliły one łącznie 275 poręczeń i gwarancji na łączną kwotę 7.825.604.579 zł. Tym samym w 2011 roku nastąpił blisko dziesięciokrotny wzrost wartości udzielonych poręczeń i gwarancji w stosunku do roku 2010. Tak znaczny wzrost wartości udzielonych poręczeń i gwarancji wynika przede wszystkim z faktu udzielenia w 2011 roku przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. gwarancji do łącznej wysokości 1.500 mln EUR za zobowiązania spółki zależnej PGNiG Finance AB dotyczącej spłaty zobowiązań wynikających z obligacji wyemitowanych przez tę Spółkę na europejskim rynku finansowym z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności PGNiG S.A. oraz finansowanie inwestycji i wydatków kapitałowych PGNiG S.A. oraz grupy kapitałowej PGNiG.

Według stanu na dzień 31.12.2011 r. łączny stan potencjalnych zobowiązań wynikających z udzielonych przez podmioty sprawozdające poręczeń i gwarancji osiągnął wartość 11.993.364.398 zł, co oznacza, iż zobowiązania te osiągnęły wartość stanowiącą trzykrotność stanu tych zobowiązań wykazanych na koniec roku 2010. Bezpośrednią przyczyną odnotowanego w 2011 roku istotnego wzrostu potencjalnych zobowiązań z tytułu udzielonych przez podmioty sprawozdające poręczeń i gwarancji było udzielenie przez PGNiG S.A. ww. gwarancji na znaczną kwotę.

Natomiast stan należności wynikający z udzielonych gwarancji i poręczeń spadł w stosunku do 2010 roku o około 18%, osiągając wartość 56.775.184 zł. Wśród ww. należności zdecydowaną część stanowią należności Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. oraz należności Agencji Rynku Rolnego, które są windykowane w ramach istniejących instrumentów prawnych.

W 2011 roku do Ministerstwa Finansów wpłynęło 45 sprawozdań ww. podmiotów o prowadzonej działalności poręczeniowej i gwarancyjnej³, tj. o około 21% mniej niż w roku ubiegłym.

5. Poręczenia i gwarancje Banku Gospodarstwa Krajowego⁴

5.1 Charakterystyka działalności poręczeniowo-gwarancyjnej BGK w 2011 r.

Działalność poręczeniowa BGK w ramach programów rządowych funkcjonuje w oparciu o ustawę o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne. Na mocy przepisów tej ustawy działalność poręczeniowa BGK była w 2011 r. prowadzona w ramach następujących programów rządowych:

- „Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego” (Program Wspierania Przedsiębiorczości),

³ Obowiązku przekazywania informacji ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych podlegają te podmioty, które w danym okresie sprawozdawczym udzieliły poręczeń lub gwarancji oraz podmioty, które posiadają zobowiązania bądź należności z tytułu wcześniej prowadzonej działalności poręczeniowo-gwarancyjnej.

⁴ Zgodnie z danymi przekazanymi przez Bank Gospodarstwa Krajowego w dniu 08.03.2012 r.

- „Wsparcie prywatyzacji poprzez udzielanie poręczeń i gwarancji spółkom z udziałem pracowników i jednostek samorządu terytorialnego (spółkom aktywności obywatelskiej)” (Program Wsparcia Prywatyzacji),

- „Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia” (Program Wsparcia JST).

W Banku wdrożono podstawowe produkty poręczeniowe (poręczenia kredytów w trybie indywidualnym i portfelowym) oraz przygotowano projekty procedur dla pozostałych produktów w ramach obsługiwanych programów rządowych.

5.2 Poręczenia udzielone w 2011 roku w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości

W ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości BGK prowadzi działalność w oparciu o współpracę z bankami kredytującymi. Na dzień 31.12.2011 r. BGK miał podpisane umowy z 17 bankami. W zakresie portfelowych linii poręczeniowych (PLP) czynne umowy posiadały 3 banki, na łączną kwotę 44 mln zł.

W 2011 r. Bank Gospodarstwa Krajowego, w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości, udzielił za podmioty gospodarcze 18 poręczeń/gwarancji w trybie indywidualnym, na łączną kwotę 16.364.672,50 zł oraz 8 poręczeń w trybie portfelowym na łączną kwotę 3.605.780 zł. Udzielono także 5.756 poręczeń kredytów studenckich na kwotę 75.350.000 zł. Zatem łącznie w 2011 r. BGK udzielił poręczeń i gwarancji gospodarczych oraz poręczeń kredytów studenckich na kwotę 95.320.452,50 zł.

Łączne zobowiązania pozabilansowe z tytułu udzielonych poręczeń kredytów gospodarczych w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości na dzień 31.12.2011 r. wyniosły 35.580.073,43 zł.

Do dnia 31.12.2011 r. dokonano 2 wypłat z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości na łączną kwotę 793.821,87 zł. Znajdują się one w procesie windykacji należności.

5.3 Program Wsparcia Prywatyzacji

Poręczenia w ramach Programu są oferowane przez Bank od czerwca 2010 r. O uruchomieniu Programu w ramach BGK oraz o oferowanych produktach zostały powiadomione banki współpracujące. W BGK prowadzone były na bieżąco działania informacyjne w stosunku do podmiotów zainteresowanych uzyskaniem poręczenia/gwarancji spłaty kredytu w ramach Programu. Pomimo to, do końca 2011 roku do BGK nie wpłynął żaden wniosek o udzielenie poręczenia/gwarancji w ramach Programu. Niewielka ilość zapytań ze strony spółek pracowniczych o możliwość uzyskania poręczenia/gwarancji BGK świadczy o znikomym zainteresowaniu Programem.

5.4 Program Wsparcia JST

Produkty poręczeniowe weszły do oferty Banku w lipcu 2010 r. BGK poinformował potencjalnie zainteresowane podmioty o gotowości do współpracy (1313 powiatów ziemskich, 265 powiatów grodzkich, 23 banki współpracujące w ramach programów rządowych). Zgodnie z uchwałą nr 79/2011 Rady Ministrów z dnia 24 maja 2011 r., zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu „Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia” graniczny termin na złożenie przez JST do BGK wniosku o wydanie oceny planu restrukturyzacji SPZOZ, a tym samym również wniosku o udzielenie poręczenia, został określony na dzień 1 lipca 2011 r.

W związku z upływem terminu determinującego możliwość ubiegania się o poręczenia w ramach powyższego programu, BGK zaprzestał oferowania tych poręczeń i uchylił stosowną instrukcję produktową wycofując je z oferty Banku.

5.5 Akcje i udziały przekazane nieodpłatnie Bankowi Gospodarstwa Krajowego

Zgodnie z przepisami ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, w imieniu Skarbu Państwa, w drodze rozporządzenia, przekazał w dwóch transzach, nieodpłatnie, Bankowi Gospodarstwa Krajowego akcje lub udziały stanowiące własność Skarbu Państwa. 50% przychodów ze sprzedaży akcji lub udziałów przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego przez Skarb Państwa zasilało dawny KFPK.

Wartość wniesienia akcji i udziałów 35 spółek przekazanych do BGK w celu zasilenia zlikwidowanego KFPK w okresie jego funkcjonowania wyniosła 38.001.019 zł. Do dnia 31.12.2011 r. dokonano transakcji sprzedaży łącznie akcji i udziałów 30 spółek, których wartość wniesienia do ksiąg Banku wyniosła 35.908.425 zł.

Łączna kwota uzyskana w latach 2004-2011 ze sprzedaży akcji i udziałów tych podmiotów wyniosła 81.088.475 zł. Połowa tej kwoty zasilila do 31.05.2009 r. KFPK. W 2011 r. rozpoczęta została sprzedaż akcji jednej z posiadanych spółek. Z powodu niekorzystnych warunków na rynkach finansowych, sprzedaż akcji została wstrzymana. Cały pakiet akcji tej spółki został sprzedany w lutym 2012 roku. Przychody ze sprzedaży wyniosły 335.133,47 zł.

Według stanu na dzień 31.12.2011 r. portfel spółek zaliczonych pierwotnie do dawnego KFPK składał się z akcji 5 podmiotów, w tym z akcji 2 podmiotów otrzymanych w 2003 r. oraz z akcji 3 podmiotów otrzymanych w 2006 r. Łączna wartość wniesienia tych akcji wyniosła na dzień 31.12.2011 r.: 1.990.141 zł.

5.6 Wsparcie kapitałowe funduszy poręczeniowych

Zgodnie z przepisami ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne BGK może również nabywać lub obejmować akcje i udziały regionalnych i lokalnych funduszy poręczeniowych, udzielających poręczeń lub gwarancji spłaty kredytów lub pożyczek dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Według stanu na 31 grudnia 2011 r., wartość udziałów BGK w 21 funduszach poręczeniowych wynosiła 60.026.500 zł. W 2011 roku nastąpiło objęcie przez BGK nowych udziałów o wartości 1 mln zł, wynikających z dokapitalizowania Bydgoskiego Funduszu Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.. Ponadto Dolnośląski Fundusz Gospodarczy Sp. z o.o. złożył wniosek o dokapitalizowanie przez BGK kwotą 5 mln zł. Wniosek ten jest obecnie rozpatrywany.

6. Informacja o liczbie i wartości akcji składających się na zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa

Zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa został utworzony na mocy art. 25 ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne jako alternatywne, obok budżetu państwa, źródło spłat poręczonych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa zobowiązań.

Na zasób składają się akcje i udziały uzyskane w wyniku dochodzenia przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w imieniu Skarbu Państwa, wierzytelności z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji oraz akcje i udziały w spółkach stanowiące własność Skarbu Państwa wyodrębnione przez Radę Ministrów do dnia 17 lipca 2009 r.

W związku z powyższym, na koniec 2011 roku na zasobie majątkowym Skarbu Państwa przeznaczonym na zaspokojenie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa znajdowały się następujące akcje i udziały:

- 4.401.822 akcje zwykłe, imienne, serii A, o numerach od 00000001 do 04401822, o wartości nominalnej 1 zł każda oraz 598.678 akcji, spółki Fabryka Maszyn Bumar-Koszalin S.A. z siedzibą w Koszalinie,
- 3.388.657 akcji imiennych, serii A, o numerach od 006705425 do 010094099, o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki ZPC „Ursus” S.A. z siedzibą w Warszawie,
- 627.900 akcji zwykłych, imiennych, serii A, o numerach od 000000001 do 000627900, o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki Warszawskie Zakłady Sprzętu Ortopedycznego S.A. z siedzibą w Warszawie,
- 6.171 akcji zwykłych, imiennych, serii B, o numerach od 113687 do 119857, o wartości nominalnej 1.000 zł każda, spółki Warszawski Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy S.A. z siedzibą w Broniszach,
- 16.168 udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy, w spółce Lubinex Sp. z o.o. z siedzibą w Lubinie,
- 42.942 udziałów o wartości nominalnej 1.000 zł każdy, w spółce Przedsiębiorstwo Usług Wodociągowych HKW Sp. z o.o. z siedzibą w Dąbrowie Górniczej,
- 3.400 akcji zwykłych, imiennych, serii A, o numerach od 6320 do 9719 oraz 3.639 akcji aportowych, imiennych, serii A, o numerach od 0001 do 3639, o wartości nominalnej 1.000 zł każda, spółki Górnośląska Agencja Przekształceń Przedsiębiorstw S.A. z siedzibą w Katowicach,
- 7.440 udziałów o wartości nominalnej 500 zł każdy, w spółce Chłodnia Szczecińska Sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie,
- 930.786 akcji zwykłych imiennych, serii B, o numerach od 9.952.403 do 10.883.188, o wartości nominalnej 50 zł każda, spółki Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. z siedzibą w Jastrzębiu Zdroju,
- 120 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy, w spółce Przedsiębiorstwo Produkcji Betonów i Montaży „BETOMONT” Sp. z o.o. z siedzibą w Obrzycku,
- 40.586 akcji na okaziciela, serii A, o numerach od 38560 do 79145, o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki Zakłady Przemysłu Wełnianego „9 maja” S.A. z siedzibą w Łodzi,
- 3.056 udziałów o wartości nominalnej 1.000 zł każdy, w spółce Zakład Narzędziowy w Świdniku Sp. z o.o. z siedzibą w Świdniku,
- 109.943 akcje na okaziciela, serii A, o numerach od 64938 do 174880 oraz 163 akcje na okaziciela, serii A, o różnych numerach, o wartości nominalnej 2,38 zł każda, spółki WELUX S.A. z siedzibą w Katowicach,
- 88.416 akcji na okaziciela, o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki Zakłady Azotowe Puławy S.A. z siedzibą w Puławach,
- 38.148 udziałów o wartości nominalnej 500 zł każdy, w spółce Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „FERMA-POL” Sp. z o.o. z siedzibą w Zalesiu,
- 714 udziałów o wartości nominalnej 500 zł każdy, w spółce METRON CLOCKS Fabryka Zegarów Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu,

- 321.843 akcji o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki Polskie Pracownie Konserwacji Zabytków S.A. z siedzibą w Warszawie,
- 230.785 akcji o wartości nominalnej 100 zł każda, spółki Zespół Elektrowni Wodnych Niedzica S.A. z siedzibą w Niedzicy,
- 100.800 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy, w spółce Przemysłowy Instytut Maszyn Budowlanych Sp. z o.o. z siedzibą w Kobyłce,
- 1.240.000 akcji o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki Centrum Techniki Okrętowej S.A. z siedzibą w Gdańsku.

7. Informacja o wykorzystaniu środków gromadzonych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa

Rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych został utworzony, na podstawie art. 30 ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, w Banku Gospodarstwa Krajowego. Na rachunku tym gromadzone są przychody ze sprzedaży akcji i udziałów składających się na omawiany powyżej zasób majątkowy, odsetki z tytułu oprocentowania środków zgromadzonych na tym rachunku, opłaty prowizyjne od udzielonych poręczeń i gwarancji oraz środki pochodzące z przychodów z prywatyzacji, w kwocie stanowiącej 0,5% łącznej kwoty poręczeń i gwarancji udzielonych w roku poprzednim.

Środki gromadzone na ww. rachunku przeznaczone są na wykonywanie zobowiązań z tytułu poręczeń lub gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa oraz pokrycie kosztów dochodzenia wierzytelności Skarbu Państwa powstałych z tytułu wykonania umowy poręczenia lub gwarancji.

W 2011 r. nie było konieczności wydatkowania środków zdeponowanych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa.

Na dzień 31.12.2011 r. Minister Finansów dysponował na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych w BGK środkami w wysokości 602.183.308 zł.